

Archief Philip Staal

Jaarverslag JMW 2004

Vormgeving en druk: Stimio Consultants Drukwerk & Design i.s.m. Dickhoff Design. Foto's op pagina 7, 10, 20, 21, 23 en 29 W. J. Koopmans

***Stichting Joods
Maatschappelijk Werk***

De Lairessestraat 145-147
1075 HJ Amsterdam
Telefoon 020 - 577 65 77
Telefax 020 - 577 65 00
jmw@joodswelzijn.nl
www.joodswelzijn.nl

Jaarverslag JMW 2004

4	In memoriam Ellen Spangenthal-Daniel
5	Profiel
6	Ongeloof
10	Hulpverlening
15	Zorg & Preventie
20	Thuiszorg
24	Cliënten- en deelnemersraad
26	Klachten
27	Financieel verslag
28	Raad van Toezicht, Bestuur, Medewerkers, Kantoren.
30	In memoriam Lou de Jong

Subsidiegevers of andere derden aan wie JMW een meer specifieke verantwoording is verschuldigd, kunnen zo'n verantwoording afzonderlijk tegemoet zien als aanvulling op dit verslag.

P r o f i e l

In memoriam

Op 22 januari 2005 overleed mevrouw

E.S. Spangenthal-Daniel. Mevrouw

Spangenthal werd op 12 januari 1925 in Berlijn

geboren. Zij volgde na de oorlog in Nederland de

School voor Maatschappelijk Werk. Op 1 september

1949 werd zij als stagiaire bij JMW aangenomen. Twee jaar

later trad zij bij JMW in dienst als maatschappelijk werkster waar

zij zich inzette voor de leniging van de toenmalige materiële noden van cliënten. Halverwege de jaren vijftig nam zij ontslag en ging zij werken bij de sociale dienst in Apeldoorn.

In 1968 keerde zij bij JMW terug en werd leidinggevende van de toenmalige afdeling 'gezinsverzorging'. Na de voltooiing van de voortgezette opleiding werd zij

in 1975 benoemd tot coördinator van de sectie 'bejaardenzorg'. Eind zeventiger

jaren stond zij in die functie aan de wieg van de verzelfstandiging van de

Joodse bejaardenzorg, die in 1980 leidde tot de oprichting van de Federatie van Instellingen Joodse Bejaardenzorg (FIJB).

In 1984 trad mevrouw Spangenthal toe tot JMW's Algemene Bestuur

waarvan zij tot 2002 deel uitmaakte. Met kritische vragen op de

jaarlijkse A.B.-vergaderingen behartigde zij vooral de belangen

van het 'uitvoerend werk'. Met het heengaan van 'Ellen'

heeft JMW iemand verloren die zich een leven

lang heeft ingezet voor de Joodse

gemeenschap in ons land.

De stichting Joods Maatschappelijk Werk werd in 1946 opgericht om “de gehele sociale zorg aan de Joden in Nederland te coördineren, te bevorderen en uit te oefenen”. Deze aan JMW’s oprichtingsakte ontleende doelstelling bepaalt ook nu nog het karakter van de instelling, in ten minste drie opzichten:

1. het werkgebied van JMW omvat heel Nederland;
2. de doelgroep beperkt zich tot de Joodse gemeenschap;
3. het werkveld (de sociale zorg) is uitzonderlijk breed en omvat een groot aantal werksoorten.

Sinds JMW daadwerkelijk met zijn activiteiten in het kader van de ‘sociale zorg’ begon, in september 1948, hebben de effecten van de Tweede Wereldoorlog zich doen gelden. Veel hulpvragen waarmee de doelgroep zich wendt tot JMW worden in meer of mindere mate bepaald of gekleurd door de oorlog, hetgeen ook tot uiting komt in het grote beroep dat de doelgroep jaarlijks op de instelling doet.

Het aanbod van JMW is verdeeld over drie sectoren:

1. hulpverlening (algemeen maatschappelijk werk, groepswerk, de Wet uitkeringen vervolgings-slachtoffers 1940 – 1945, jeugdzorg, en vluchtelingen- en migrantenwerk);
2. zorg & preventie (ouderenwerk, vrijwilligerswerk en samenlevingsopbouw);
3. thuiszorg (gezinsverzorging en wijkverpleging).

De dienstverlening van JMW is gebaseerd op het door de instelling ontwikkelde Model voor Integrale Hulpverlening dat erop gericht is om een zo licht mogelijke vorm van hulpverlening aan te bieden. In dat kader worden de cliënten van de sector ‘Zorg en Preventie’ aangeduid als ‘deelnemers’. Zij kunnen een beroep doen op een scala aan meestal groepsgebonden activiteiten gericht op identiteitsversterking en ter voorkoming van vereenzaming en isolement.

JMW’s doelgroep is ruimer dan volgens de religieuze criteria, terwijl ook aan niet-Joodse leden van een huishouden hulp kan worden verleend. Daarnaast biedt JMW in het kader van de ‘Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940 – 1945’ en de ‘Wet uitkeringen burgeroorlogsgetroffenen’ hulp aan niet-Joodse oorlogsslachtoffers.

Het beleid van JMW is er expliciet op gericht ook de zogeheten ‘ongebonden Joden’ (degenen die niet tot het ledenbestand van een Joods kerkgenootschap horen) te bereiken. Zij vormen de meerderheid van de huidige Joodse gemeenschap.

Het hoofdkantoor van JMW is in Amsterdam, de overige vestigingen zijn in Rotterdam, Den Haag, Arnhem, Enschede, Groningen en Eindhoven.

Het werk van JMW wordt voor het grootste deel gesubsidieerd, door zowel de Rijksoverheid als de lokale overheden van de drie grootste steden. In de financiering van de tekorten wordt voorzien door particuliere Joodse fondsen, aangevuld met incidentele particuliere bijdragen.

De stichting JMW heeft een Bestuur en kent als overige (statutaire) organen een Raad van Toezicht, een Gemeenschapsraad, een Ondernemingsraad, een Cliënten- en deelnemersraad en een Klachtencommissie. Daarnaast kent JMW een Vrijwilligersraad, die de belangen behartigt van de omvangrijke vrijwilligersorganisatie.

Hans Vuijsje, directeur

O n g e l o o f

Vorig jaar, in het verslag over 2003, werd op deze plaats stilgestaan bij de dreigende bezuinigingen die VWS JMW in het vooruitzicht stelde. Een dreiging waarvan de doelgroep en de sector waarin JMW zich beweegt met ongeloof kennis namen: als of het niet waar was dat JMW's voortbestaan werd bedreigd. De instelling die zich zo'n faam heeft verworven bij mensen die een doodsstrijd achter de rug hebben moest zelf een doodsstrijd voeren.

Wat mag van het jaar worden verwacht dat op zo'n turbulent jaar volgt? Terugkijkend op het verslagjaar kan op die vraag geen voor de hand liggend antwoord volgen. Slechts voor een deel kunnen de in 2004 plaats gehad hebbende gebeurtenissen in verband worden gebracht met het jaar 2003. Daartoe kan in elk geval de tien procents generieke bezuiniging door VWS worden gerekend die bij JMW een bres sloeg van twee honderdduizend euro. Een aderlating, die boven op het meerjarige bezuinigingsplan kwam waartoe was besloten ter bestrijding van onaanvaardbare, jaarlijks terugkerende exploitatietekorten. Hun gezamenlijke effect konden gedwongen ontslagen niet voorkomen.

Behalve de onderhandelingen over de wachtgeldregelingen met het ministerie en met de vakbonden moeten in het kielzog van 2003 ook genoemd worden de besprekingen met VWS over de datum waarop JMW onderhevig wordt aan een afbouwtraject. De voortvarendheid waarmee het ministerie dat traject heeft ingezet, wekt irritatie, omdat die niet te rijmen lijkt met de morele verantwoordelijkheid jegens de Joodse gemeenschap in ons land waarvan de samenleving, het professionele veld, de Nederlandse geestelijkheid en, uiteindelijk, de politiek een jaar eerder 'kamerbreed' blijk hadden gegeven. Inmiddels kan vastgesteld worden dat VWS heeft ingestemd met een begindatum die het JMW mogelijk moet maken zich voor te bereiden op een nieuwe fase van haar bestaan. Van de door het ministerie in dat kader gestelde voorwaarde dat JMW de tweede generatie voortaan alleen mag helpen op voorwaarde dat dat niet ten koste gaat van de hulp aan de eerste generatie, degenen die de oorlog zelf meemaakten, is bij JMW met ongeloof kennis genomen. Kan een subsidiegever een door haar gesubsidieerde instelling nog erger miskennen?

Het verslagjaar gaf echter ook ontwikkelingen te zien die zich niet laten verklaren vanuit het historische 2003. Onverwacht confronteerde de gemeente Amsterdam, de (in grootte) tweede subsidiegever, JMW met het schrappen van de volledige subsidie voor het algemeen maatschappelijk werk. Hoewel JMW er in slaagde uitstel van de bezuinigingen te bewerkstelligen tot 2006, wordt ernaar gestreefd ook hier het tij van ongebreidelde bezuinigingen te keren. Een stad als Amsterdam zou het niet misstaan de huidige, bescheiden bijdrage (van vierhonderdduizend euro) aan JMW's totale subsidie for the time being te handhaven. Wekt het niet opnieuw ongeloof wanneer een stad monumenten ter nagedachtenis aan de Sjoa zoals de Dokwerker, de Hollandsche Schouwburg en de Anne Frankstichting wel subsidieert, maar daarvan af wil zien wanneer het gaat om de hulp aan de overlevenden van die ramp?

Met ongeloof is in het verslagjaar, ten slotte, kennis genomen van het door vijftien orthodox-Joodse instellingen aangespannen proces tegen JMW's (financiële) steunstichting met het doel de financiële ruggengraat van JMW te breken of daarover zeggenschap te krijgen.

De vermelding van gunstige ontwikkelingen in al deze onverkwikkelijke zaken die inmiddels (juni 2005) bekend zijn, mag hier niet achterwege blijven: de staatssecretaris van VWS, mevrouw Ross-van Dorp, heeft bij een recent werkbezoek aan JMW begrip getoond voor ons werk, de Amsterdamse wethouder mevrouw Belliot lijkt een verder uitstel van haar bezuinigingen op het maatschappelijk werk te overwegen, de rechtbank wees de claims van de orthodoxe organisaties van de hand en op verzoening gerichte gesprekken met de grootste daaronder hebben plaatsgevonden.

Behalve het proces van 'de' vijftien orthodox-Joodse instellingen werd JMW in het verslagjaar geconfronteerd met een soortgelijk proces dat werd aangespannen door vroegere pupillen van één van deze voogdij-instellingen. De gebroeders Staal, thans woonachtig in Israël, die als oorlogsvetenen na de oorlog in een weeshuis verbleven, verzetten zich tegen de voorgenomen fusie van de stichting Samenwerkingsverband

JMW, omdat zij van oordeel waren dat daarmee de honorering van hun claim van 1,6 miljoen euro werd bemoeilijkt.

Ook dit proces werd door JMW gewonnen, mede vanwege de onvoldoende bewijsvoering voor de claim. In dit geval schonk de rechterlijke uitspraak echter geen voldoening. Het proces bracht JMW, als rechtsopvolger van de oude voogdij-instelling, in grote verlegenheid. In een gerespecteerde krant als 'Trouw' werd JMW maandenlang 'neergezet' als een instelling die zich ten koste van vroegere pupillen geld toeëigende.

Als de eiser in dit proces iets heeft bewezen, dan is het toch vooral de wond die de Sjoa bij ons allen heeft veroorzaakt. Op basis van onze ervaring werd wat dat betreft van dit proces niet met ongeloof kennis genomen.

De aandacht die noodgedwongen naar deze externe zaken moest uitgaan was waarlijk niet gering en trok op het apparaat van JMW een buitengewoon zware wissel. Desondanks slaagde het management erin de dienstverlening op peil te houden en nieuwe werkzaamheden in voorbereiding te nemen. Daartoe behoren het ambitieuze "Benjamin-servicepakket", dat leden van de doelgroep in staat stelt tot afname van een integraal zorgpakket, en het "Benjamin Plus-project" waarmee men, ook buiten de non-profit sfeer van de zorg, recht krijgt op kortingen en voordeelbonnen.

Grote erkentelijkheid is de instelling verschuldigd aan de stichting 'Maror' die, na een aanvankelijk terughoudend beleid, JMW ruimhartig financieel ter zijde staat. Een zelfde erkentelijkheid is JMW verschuldigd aan de 'Amerikaans-Joodse organisatie on Jewish Material Claims Against Germany'. De ondersteuning van de (in de wandeling genoemde) 'Claims Conference' aan JMW's dienstverlening en ook die van de Jewish Joint Distribution Committee betekenen een lichtpunt te midden van de overige, niet tot groot optimisme stemmende financiële omstandigheden. Omstandigheden overigens, die in het verslagjaar in zoverre met succes konden worden bestreden, dat de begroting, dankzij een nauwgezet financieel beleid, niet werd overschreden.

In het laatste kwartaal van het verslagjaar konden de laatste voorbereidingen worden getroffen om de Gemeenschapsraad van JMW in 2005 van start te laten gaan. Daarmee krijgt de feitelijke verankering van JMW in de Joodse gemeenschap een extra, institutionele dimensie.

Aan het eind van het jaar trad de voorzitter van de Raad van Toezicht, mr A.Ph. Hertog af. De heer Hertog was in 1999 ir H.N. Hes opgevolgd. De heer Hertog is opgevolgd door drs Harry van den Bergh die op een lange bestuurlijke staat van dienst bij JMW kan bogen.

Terugkijkend op het verslagjaar: *was 2004 voor JMW een goed jaar?*

De hier met ongeloof weergegeven 'affaires' zouden ons tot een ontkennend antwoord kunnen verleiden. 'Naming, shaming and blaming' haalden de pers en hielden ons meer dan ons lief is af van het primaire proces, de statutair verankerde 'sociale zorg aan de Joden in Nederland', waartoe JMW in het leven werd geroepen. Nemen we die zorg tot uitgangspunt dan kan de vraag of 2004 een goed jaar was, slechts met een volmondig 'ja' worden beantwoord. Ook in 2004 deden ruim vierduizend mensen een beroep op JMW. Velen deden dat omdat ze JMW verkiezen boven 'algemene instellingen'. De meesten van onze cliënten en deelnemers maken echter helemaal geen keuze: voor hen is de stap naar JMW een vanzelfsprekende 'affaire'!

H u l p v e r l e n i n g

Ruim twee duizend cliënten deden in het verslagjaar een beroep op de hulpverlening van JMW. De onderverdeling in werksoorten (amw, jeugdzorg, Wuv/fondsuitkeringen en groepswerk) zoals die hieronder wordt aangehouden is van administratief belang. Degene die voor hulp een beroep doet op JMW ontgaat het goeddeels onder welke werksoort hij valt; laat staan dat hij zicht heeft op de met die werksoort verbonden subsidiestroom. Voor degene die voor hulp komt geldt slechts dat hij goed en onmiddellijk wordt geholpen. Ten grondslag aan het grote beroep dat onze doelgroep op de hulpverlening jaarlijks doet ligt het vertrouwen dat deze stelt in zowel JMW's vermogen om te kunnen helpen (de 'credibility') als de veiligheid (de 'trust') waarmee dat wordt gedaan. Beide zijn het gevolg van een uitermate hechte en decennia voortdurende relatie tussen JMW en zijn doelgroep.

Dat gegeven biedt een verklaring voor het feit dat, ondanks de sterfte van de ouderen, het beroep dat op JMW wordt gedaan minder daalt dan louter cijfermatig zou mogen worden verwacht op grond van die sterftcijfers.

Algemeen maatschappelijk werk

Onder invloed van de economische neergang, raakten, meer dan in de afgelopen jaren het geval was oorlogsgetroffenen met een kleine Wuv- uitkering en cliënten uit de naoorlogse generatie, die vaak in het geheel geen beroep op de WUV kunnen doen, in financiële moeilijkheden. Moeilijkheden die meestal gepaard gaan met een tekortschietend beheer van financiën, onvoldoende inzicht in het uitgavenpatroon en lang lopende schuldaflossingen. Achterliggende emotionele problemen en specifiek "tweede generatie problematiek" waren hier vaak mede debet aan.

Ook jongeren, die, als starters op de arbeidsmarkt, moeilijker dan voorheen aan een vaste baan konden komen raakten in financiële problemen en wendden zich tot JMW.

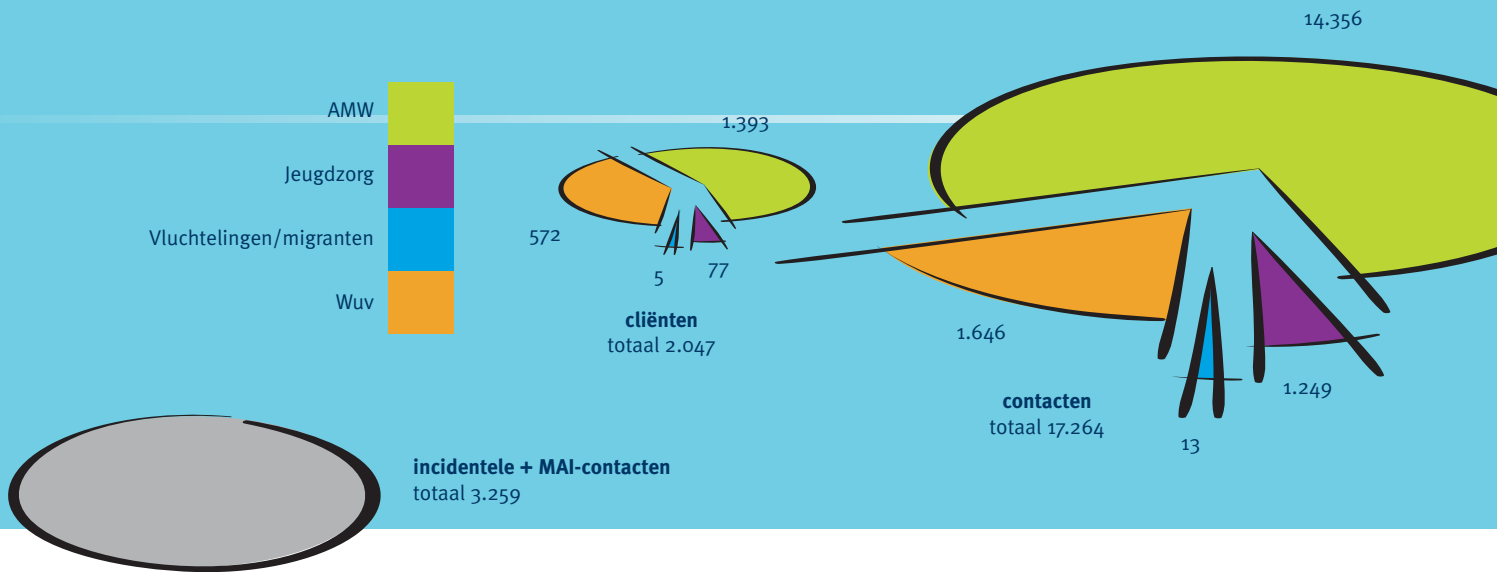
Als gevolg van dit economisch getij steeg het aantal financiële aanvragen voor de Joodse fondsen over de hele linie in vergelijking met het vorige jaar. De werkorganisatie trok profijt van de nieuwe werkwijze van de toewijzingscommissie van deze fondsen (de Commissie voor Individuele Hulpverlening) die een nog grotere privacybescherming waarborgt.

De kleine en grote pesterijen, scheldpartijen met discriminerende uitingen, antisemitische uitspraken in de media schokten ook in dit verslagjaar de doelgroep. De moord op Theo van Gogh versterkte de al bestaande gevoelens van angst en onzekerheid over de situatie in Nederland en Europa. Cliënten deelden hun ervaringen met het maatschappelijk werk en het actuateam bereidde direct een aantal themabijeenkomsten op het onderwerp "antisemitisme nader bekeken, relativeren of alarmeren".

De laatste jaren hebben JMW talloze informatievragen bereikt naar mogelijkheden om in aanmerking te komen voor één van de fondsen die in het buitenland in het leven zijn geroepen om het leven van de Shoa-slachtoffers te verlichten. Dit jaar gaf een daling van deze vragen te zien, met uitzondering van het Artikel 2-Fonds waarvoor, ook in ons land, een grote groep van belanghebbenden bestaat. Het fonds biedt Joodse vervolgingsslachtoffers met een laag inkomen uitzicht op een maandelijkse uitkering van 270 euro. In het verslagjaar heeft JMW, tezamen met het Nederlands Auschwitz Comité en het Verbond van Vervolgingsslachtoffers, zich ervoor beijverd dit fonds ook in Nederland van toepassing te laten zijn.

De emailhulpverlening werd dit jaar, als volledig tot het aanbod van JMW behorende hulpverleningsvorm, succesvol voortgezet. Vijftig hulpverleningsvragen kwamen op deze wijze binnen en werden door maatschappelijk werkers in rechtstreeks emailcontact met de hulpvrager behandeld.

Aantal cliënten en contacten per werksoort

Jeugdzorg

De Wet op de Jeugdzorg, waarvan de inwerkingtreding in voorgaande jaren al enkele malen was uitgesteld, stond ook dit jaar weer op de politieke en bestuurlijke agenda.

De landelijk werkende jeugdzorginstellingen, waar JMW met haar jeugdzorg, het project begeleid-wonen en de pleegzorgvoorziening deel van uit maken, werden diverse malen (gezamenlijk en afzonderlijk) uitgenodigd voor overleg met de Ministeries van VWS en Justitie om de uiteindelijk bij wet geregelde decentralisatie van rijk naar provincie voor de landelijk werkende jeugdzorg instellingen, na jaren van overleg, te regelen. Na een lange periode van slopende onzekerheid kon op de valreep voor de invoering op 1 januari 2005 overeenstemming worden bereikt over de positie van de landelijk werkende instellingen.

Pas eind december 2004 kon ook JMW met alle provinciale bureaus jeugdzorg een overeenkomst sluiten, waarin JMW volmacht en machtiging wordt verleend om alle rechtshandelingen ten behoeve van minderjarige pupillen uit te voeren. Tevens werd de instroom van pupillen, de feitelijke uitvoering van de jeugdbescherming en de vrijwillige ambulante jeugdhulpverlening geregeld in een uitvoeringsregeling. Nog in het verslagjaar vond een eerste gesprek over de concrete samenwerking en invulling van de mandatering plaats met 'Bureau Jeugdzorg Amsterdam' en met het 'Regionaal Orgaan Amsterdam' werd overlegd over de financiering en planning.

62 Cliëntsystemen en 13 individuele jongeren werden geholpen in de ambulante jeugdhulpverlening. Laatstgenoemden hadden problemen met betrekking tot hun ouders, school, vervolgoeding, werk en drugsgebruik. Het begeleid wonen-project was grotendeels het gehele jaar bezet. Nog met het Ministerie van VWS konden de eerste verkennende gesprekken worden gevoerd over de mogelijkheid een tweede begeleid-kamerbewonen project op te zetten. Deze besprekingen zullen in 2005 worden afgerond in het overleg met het Regionaal Orgaan Amsterdam.

intake-contacten
752

Cliëntenregistratie

Totaal aantal cliënten en contacten

Hulpverlening	2004
Cliënten	2.047
Contacten	17.264
Intake-contacten	752

Het screeningsteam, waarin alle aanmeldingen in de toegang Jeugdzorg werden besproken kwam in 2004 vier maal bijeen. Voor de nieuw aangemelde individuele jongeren en hun ouders werd aan de hand van uitgebreide rapportages en verslagen bekeken welke vorm van hulpverlening voor hen adequaat is. De jeugdpsychiater van het Sinaï Centrum maakt, evenals het hoofd van het jeugdteam JMW, deel uit van het screeningsteam.

De zeven jeugdbeschermingpupillen, die allen onder een justitiële maatregel vallen in de vorm van een voogdij- of ondertoezichtstelling, werden in het verslagjaar begeleid door een voor JMW vrijgemaakte jeugdbeschermer van de William Schrikker Groep. De jeugdbescherming werd ook in 2004 geheel onder verantwoordelijkheid van JMW uitgevoerd. Opvallend is dat van de jeugdbeschermingpupillen slechts twee bij de ouders thuis verblijven. De overige kinderen zijn buiten het ouderlijk gezin in een pleegzorgvoorziening of instelling geplaatst.

Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940 – 1945, Uitkeringen door de Claims Conference (CC)

In het verslagjaar werden 12 eerste rapportages opgesteld in het kader van de Wuv. Opmerkelijk is dat het dubbele aantal eerste rapportages bereikt werd voor de Wubo (24). Deze verschuiving geeft aan dat meer aanvragers lijken te vallen onder de op bepaalde punten ruimere Wubo-bepalingen dan onder de strengere toelatingscriteria van de Wuv.

Deze tendens deed zich overigens niet voor bij de aanvullende rapporten. Het merendeel van de aanvullende rapportages werd opgesteld voor Wuv- uitkeringsgerechtigden (137), tegenover slechts 6 Wubo-aanvullingen.

Het totaal aantal Wuv- en Wubo-aanvragen (179) liep sterk terug in vergelijk met vorig jaar toen nog 281 rapporten werden opgemaakt.

Vorig jaar ruimde dit verslag voor de eerste maal plaats in om de betekenisvolle ondersteuning aan onze doelgroep door de '**Claims Conference**' te benadrukken. Ook dit jaar strekte de hulp van deze Amerikaans-Joodse organisatie, behalve voor JMW zelf, ook tot voordeel van onze cliënten en meer in het algemeen tot de gehele doelgroep. In het verslagjaar werd een nieuw fonds toegankelijk voor

Schrijfmarathon

voormalige inwoners van Oostenrijk die dat land voor het nazi-gevaar ontvluchtten. Ook dit fonds stelt een laag inkomen als voorwaarde, evenals de sinds vorig jaar door de Claims Conference in het leven geroepen fondsen ten bate van Nederlandse vervolgingslachtoffers die in ons land door JMW ten uitvoer worden gebracht en geadministreerd.

Groepswork

In samenwerking met het preventieteam van Sinai-centrum werden dit jaar twee cursussen gegeven, de 'Vriendschapskursus voor 55+ -vrouwen' en de 'Cursus zelfbewust en zelfverzekerd'. Vijf gespreksgroepen, over Joodse identiteit en oorlogsproblematiek, 'draaiden' er in het verslagjaar. Daarnaast waren er twee zogeheten 'Levensverhalen schrijven'-groepen; één beginners groep en één als vervolgcursus.

Naast de cursussen en de gewone gespreksgroepen was er een thematisch aanbod. Onder de titel 'Israël, wat doet het mij?' werd gediscussieerd over de rol van Israël in ons dagelijks leven. Over 'Vader-joden' en gemengde relaties werd gediscussieerd door groepsdeelnemers in Heiloo, Arnhem, Rotterdam, Zwolle, Amsterdam, Breda en Den Haag. De schrijfmarathon 'Schrijven zegt meer' werd door 42 mensen bezocht, die de hele dag schreven over verschillende fasen van hun leven. Zowel het verleden als het hier en nu van de deelnemers werd met elkaar gedeeld door de stukjes aan elkaar voor te lezen en te analyseren.

Tezamen namen enige honderden deelnemers aan dit groepswork deel.

Vier groepsworkers werden uitgenodigd door JMW's zusterorganisatie in Israël 'Elah' om daar medewerking te verlenen aan het congres 'Een moment voor jezelf in turbulente tijden'. De begeleiding, drie dagen lang, van 14 groepen van in Israël woonachtige Nederlanders door het groepsworkteam van JMW was een groot succes.

Van de overige groepsworkactiviteiten wordt in het volgende hoofdstuk verslag gedaan.

Greetje Venetianer, directiesecretaresse 'Zorg & Preventie'

Z o r g & P r e v e n t i e

De 'gehele sociale zorg' die JMW statutair aan alle Joden in Nederland verondersteld wordt te geven houdt ook nu nog een inspanningsverplichting in om alle subgroepen binnen de doelgroep te bereiken. Hoewel die verplichting met betrekking tot alle werksoorten geldt, kent die wat de sector 'Z & P' aangaat nog een extra dimensie die onverbrekkelijk samenhangt met het doel waarmee die sector halverwege de jaren '80 in het leven werd geroepen: het opbouwen van een Joodse gemeenschap. Een gemeenschap waarin alle subgroepen kunnen deelnemen en waaraan alle subgroepen een bijdrage kunnen leveren. Die doelstelling maakt een breed aanbod van voorzieningen en activiteiten tot een noodzaak.

In het verslagjaar heeft de sector zich met dat bereik serieus beziggehouden.

Behalve de al in het vorige hoofdstuk genoemde gespreksrondes rond het thema 'vaderjoden en gemengde relaties', werden in het najaar de voorbereidingen getroffen voor bijeenkomsten over 'antisemitisme'.

Voortgezet werden, in het kader van de *Samenlevingsopbouw*, de groepswerkactiviteiten in het hele land. Zo werd in Amsterdam het project 'Orange Jews' uitgevoerd; een pilot-project voor (ongeorganiseerde) Joden tussen de 30 en 55 jaar. In dat kader werden onder meer thema-avonden georganiseerd, gericht op de verschillende sub-groepen binnen de leeftijdscategorie.

De ontmoetingsgroep Noord-Nederland organiseerde een tentoonstelling van eigen werk, waar ook andere groepen uit de regio kwamen, waardoor een levendige interactie ontstond.

De Apeldoornse 55+-groep 'Hamakor' bleek door afname van het aantal deelnemers niet meer levensvatbaar, wel ontstond er een nieuw initiatief uit een bijeenkomst van het a-team door deelnemers van de naoorlogse generatie. In het Gooi werd, wegens groot succes, weer een filmfestival georganiseerd. Ook in Rotterdam was een filmdag. Ook de Pesach- en Chanoecka-bijeenkomsten in die stad mochten zich weer in een grote belangstelling verheugen. In Groningen, Arnhem en Maastricht werd een filmfestival georganiseerd. Op verzoek van leden van de doelgroep werd de landelijke dag voor Israëli's

Benjamin	
Lezers	7.401

Activiteiten	
Opbouwwerkactiviteiten	
Aantal deelnemers	1.032
Aantal deelnames	1.404
Aantal bijeenkomsten	76
Thema- en gespreksgroepen	
Aantal deelnemers	166
Aantal deelnames	694
Aantal bijeenkomsten	82
Cursus Joodse Cultuur	
Aantal deelnemers	25
Aantal deelnames	250
Aantal bijeenkomsten	30

Cursus Levensverhalen Schrijven	
Aantal deelnemers	11
Aantal deelnames	110
Aantal bijeenkomsten	20
Schrijfmarathon	
Aantal deelnemers	42
Eenmalig	
Aantal deelnemers	350
JMW-Tsavta	
Aantal volwassen deelnemers totaal	1322
Jom Tsavta	
Aantal deelnemers	n.v.t.

‘Jom Tsavta’ niet in december gehouden, maar uitgesteld tot april 2005. Een enquête wees voorts uit dat men ook op regionaal niveau contact met elkaar wil hebben. In 2004 werd een start gemaakt met het project ‘Nederlandse taallessen voor Israëli’s’. Dit is een intergenerationeel project, waarbij 55+ vrijwilligers les geven en Israëli’s wegwijs maken in de (Joods) Nederlandse samenleving. De ‘Oversjabbes’ werd dit jaar voor de derde en de ‘Limmoed’ voor de tweede keer georganiseerd. Beide evenementen zijn educatief, identiteitsversterkend en laagdrempelig.

Een wapenfeit in het verslagjaar was de verschijning van de ‘Joodse Agenda’, die begin september uitkwam. De hele oplage werd verkocht.

Het Ouderenwerk organiseert van oudsher sociaal-culturele activiteiten, sommige gericht op ontwikkeling en ontplooiing, andere gericht op ontmoeting en ontspanning. Zo waren er ook in het verslagjaar diverse cursussen, koffieochtenden (waaronder ook ‘Schiller café’), dagtochten, de viering van Joodse feestdagen en de voor talloze ouderen onmisbare eettafel ‘Nesjomelet’.

In het zomerprogramma gaven twee kunstenaars uit Israël een week lang les in het ouderencentrum ‘Beth Simcha’. Het beroep dat jaarlijks op deze voorzieningen afzonderlijk wordt gedaan is wisselend. Het aantal deelnemers aan de cursussen en de eettafel gaf in 2004 een lichte daling te zien; het deelnemersaantal wat betreft de feesten en de overige activiteiten nam iets toe.

Voor het overige trekt het de aandacht dat (ook in deze sector) ouderen steeds vaker individuele ondersteuning wordt geboden opdat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren. Ook in 2004 nam het aantal individuele contacten in dit kader toe.

Friendly visiting (vrijwilligers)	
Aantal cliënten	179
Flankerend ouderenbeleid	
Aantal deelnemers	805
Aantal deelnames	2.078
Aantal bijeenkomsten	144
Lunten (vakantievoorziening)	
Aantal deelnemers	34
Eettafel Nesjomelet	
Aantal maaltijden	4.935
Telefooncirkel (vrijwilligers)	
Aantal deelnemers	10

Cursussen en activiteiten van het sociaal-cultureel werk van Beth Simcha

Aantal deelnames	1.967
Aantal bijeenkomsten	382
Matzelunch/tea	
Aantal deelnemers	34
Dagtocht	
Aantal deelnemers	114
Internet café	
Aantal contacten	608

Preventief huisbezoek	
Aantal deelnemers	76
Zomerprogramma	
Aantal deelnemers	149
Poerimviering	
Aantal deelnemers	39

Het door vrijwilligers uitgevoerde preventief huisbezoek en het 'belproject' werd in het verslagjaar voortgezet. Bemiddeling en doorverwijzing naar andere werksoorten of instanties buiten JMW zijn ook hier steeds vaker terugkerende werkzaamheden. Steeds duidelijker manifesteert zich in het ouderenwerk de behoefte aan leeftijdsafhankelijke voorzieningen. Om die reden is besloten een begin te maken met een gedifferentieerder aanbod. Hoe dat aanbod voor de groep jongere ouderen er precies uit zou moeten zien was bij het ter perse gaan van dit verslag nog niet zo duidelijk.

Ook met het brievenproject 'Niet van gisteren', dat ontwikkeld werd in 2004 (en waarin kinderen van een VMBO-school zouden gaan corresponderen met ouderen over de oorlog) werden jongere ouderen aangetrokken. Datzelfde geldt voor het project 'Taallessen', waarbij Israëli's geholpen werden met de Nederlandse taal en ze wegwijs gemaakt werden in de Joods-Nederlandse samenleving. Geïnspireerd door bemoedigende ervaringen in het buitenland wordt er naar gestreefd om in 2005 een nieuw project in het leven te roepen, genaamd 'Huis-kamerbijeenkomsten'. Het dit jaar in gang gezette project beoogt door middel van kleinschalige activiteiten bij 'oudere ouderen' thuis hun isolement te voorkomen.

Het beroep dat op alle voorzieningen in deze sector wordt gedaan kent traditioneel schommelingen. Een afnemend aantal deelnemers aan de ene activiteit wordt gecompenseerd door een toename bij een andere. Het jaar daarop geeft soms precies een omgekeerd beeld. Dat schommelende beeld wordt bevestigd wanneer het beroep op die voorzieningen niet uitsluitend wordt uitgedrukt in het aantal deelnemers, maar in het aantal deelnames.

Beschouwen we het beroep op de sector in een iets langer perspectief dan is er sprake van een lichte afname van het aantal deelnemers en deelnames in de laatste vijf jaar.

2004 is een jaar geweest van 'herevaluatie' van het *Vrijwilligerswerk*. Bezuinigingen, demografische en organisatorische veranderingen noopten tot een kritisch kijken welke mogelijkheden benut kunnen worden om zo goed mogelijk vrijwillige zorg en ondersteuning te kunnen blijven bieden.

Ouderenwerk Amsterdam

Aantal bijeenkomsten Schiller	12	
Aantal deelnames Schiller		131
Aantal bijeenkomsten Plantage	27	
Aantal deelnames Plantage		161
Aantal bijeenkomsten Atelier	89	
Aantal deelnames Atelier		311
Aantal bijeenkomsten koffieochtend	49	
Aantal deelnames koffieochtend		936
Totaal aantal bijeenkomsten	177	
Totaal aantal deelnames		1.539

Verdeling aantal vrijwilligers over de verschillende activiteiten

Friendly visiting	93	
Telefooncirkel	6	
Ouderenlijn/belproject	3	
Opbouwwerk	95	
JOA	4	
Administratie	6	
Preventief huisbezoek	6	
Nederlandse les	12	
Internet café	3	
Dinsdag activiteiten	1	
Totaal aantal vrijwilligers	229	

Het aantal vaste cliënten dat gebruik maakt van de diensten van vrijwilligers is het afgelopen jaar gedaald. Dit hangt samen met het feit dat een aantal hoogbejaarde cliënten is overleden. Aangezien driekwart van de cliënten boven de 80 jaar is, werd er ook in 2004 nog aanzienlijk intensieve zorg aan hen geboden door vrijwilligers. Met name de vraag naar begeleid vervoer naar arts en ziekenhuis was groot. Het Maimonidesproject kreeg een andere, meer gestructureerde vorm. Onder de titel 'Jong leert oud kennen, Oud leert jong kennen' bezochten leerlingen van de gelijknamige scholengemeenschap ouderen met de bedoeling elkaar wederzijds beter te leren kennen.

De Vrijwilligersraad, die enige jaren geleden in het leven werd geroepen met het doel de specifieke belangen van vrijwilligers te behartigen, kwam vijfmaal bijeen. De voor de vrijwilligers van JMW bedoelde nieuwsbrief is tweemaal uitgekomen. Zowel de Vrijwilligersraad als de nieuwsbrief kunnen beschouwd worden als organen van een vrijwilligersorganisatie die zijn gelijke in de welzijnssector niet kent: zonder de inbreng van deze ruim tweehonderd vrijwilligers op nagenoeg elk gebied zou het werk van JMW ondenkbaar zijn. Voor de subsidiegevers betekent de inzet van zo'n omvangrijke vrijwilligersorganisatie een bezuinigingspost, voor het professionele veld vormt zij het boegbeeld van de mate waarin JMW als instituut is verankerd in de Joodse gemeenschap.

Dag Nicolienne

In september 2004 ging Nicolienne Wolf, hoofd van de afdeling Samenlevingsopbouw, na meer dan 15 jaar bij JMW gewerkt te hebben met pensioen.

Tijdens haar afscheidsfeest maakten de verschillende sprekers nog eens goed duidelijk op wat voor unieke wijze Nicolienne al die jaren haar functie vervuld heeft. Als enthousiaste en onvermoeibare "meewerkend vrouw" stimuleerde zij gedurende vele jaren de medewerkers van de afdeling.

Niet alleen binnen de instelling maar ook binnen de Joodse gemeenschap stond zij voor iedereen klaar. Nicolienne dacht met je mee en was altijd vindingrijk. Met haar grote kennis van het opbouwwerk heeft zij velen dan ook met raad en daad bijgestaan en van advies gediend. Afgezien van haar inhoudelijke kennis gaf zij ook blijk van bijzondere kwaliteiten op logistiek terrein die de congressen die JMW in de afgelopen 15 jaar georganiseerd heeft mede tot een succes maakten.

Ook al is Nicolienne met pensioen, dit betekent niet dat we niets meer van haar zullen horen; iemand met haar talenten en enthousiasme zal zich voor de gemeenschap blijven inzetten.

T h u i s z o r g

Het eerder in dit verslag genoemde vertrouwen dat JMW bij de doelgroep geniet, komt wellicht het beste tot uitdrukking in de thuiszorg. In tegenstelling tot de dienstverlening die door de beide andere sectoren wordt uitgevoerd, kan van de thuiszorg immers nauwelijks worden beweerd dat die verschilt van de zorg die 'algemene instellingen' bieden: Joods stofzuigen bestaat niet. Alleen het vertrouwen dat in JMW wordt gesteld beweegt de (in overwegende mate oude) doelgroep de thuiszorg bij JMW te prefereren boven die van andere instellingen, uiteraard op voorwaarde dat de zorg van JMW de kwaliteit van die andere zorginstellingen ten minste evenaart.

Algemeen

Door de opzeggingen van cliënten, veroorzaakt door de verhoging van de eigen bijdragen en de doorvoering van in 2003 aangekondigde bezuinigingen op met name het huishoudelijk werk, stond de thuiszorg van JMW, evenals de meeste thuiszorgorganisaties, voor de moeilijke opgave de bedrijfsvoering zo aan te passen dat de zorgverlening aan cliënten gecontinueerd kon worden zonder dat er sprake zou zijn van een nadelige invloed op de kwaliteit van de geleverde zorg.

De verdergaande modernisering van de AWBZ, de opheffing van de contracterplicht van de zorgkantoren, de komst van nieuwe zorgaanbieders op de markt en de commotie over de contourennota Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) lieten de branche en daarmee ook JMW-thuiszorg niet onberoerd. Fasering bij de invoering van de WMO bleek uiteindelijk voor de politiek een uitweg. Op basis van de resultaten van in 2005 in te richten 'pilots' zal met ingang van 2006 de eenvoudige huishoudelijke hulp worden overgeheveld naar de gemeenten. Cliënten, die bij overheveling van deze zorg in 2006 recht hebben op deze zorg, behouden dit recht krachtens de AWBZ in 2006.

JMW kon in het verslagjaar voorbereidingen treffen voor de inrichting van een steunpunt 'Mantelzorgondersteuning'. Het zorgkantoor gaf een positieve beschikking af op de eerder ingediende aanvraag voor de oprichting van het steunpunt mantelzorgondersteuning. De bedoeling van dit steunpunt is dat het een steun vormt voor de mantelzorgers, die in hun zware werk meestal op niemand kunnen terugvallen. In de afgelopen jaren werd JMW in toenemende mate geconfronteerd met mantelzorgers, die vanwege langdurige overbelasting, psychische en in sommi-

Joods Zorgcircuit

ge gevallen specifiek 'tweede generatieproblematiek' de mantelzorg niet of tegen een hoge prijs volhouden.

Met de oprichting van het mantelzorgsteunpunt 'Chasoet' (Hebreeuws voor 'mantelzorg') is JMW nu in staat om directe ondersteuning te bieden aan mantelzorgers en hen indien noodzakelijk te verwijzen naar andere vormen van hulpverlening binnen de instelling.

Cliënten en zorgverlening

In 2003 werd de zogenaamde 'functiegebonden indicatie' ingevoerd, waarbij na aanmelding de aanvrager van zorg direct geïndiceerd wordt voor alle noodzakelijke functies. De overheid scherpste deze indicatiestelling op basis van de nota "Gebruikelijke Zorg" aan en beperkte de toekenning van het aantal functies en zorguren. Zo wordt nu meer dan voorheen de aanwezige inzet van partners, oudere kinderen en overige mantelzorgers meegewogen bij de indicatiestelling. Gemiddeld kregen de thuiszorgcliënten dan ook minder uren huishoudelijk werk en persoonlijke verzorging toegekend.

Met de stichting 'Tot & Met', het regionaal indicatieorgaan Amsterdam, werd overeengekomen om de indicatiestelling door JMW voort te zetten. In 2004 werden landelijk de voorbereidingen getroffen voor de oprichting van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), waarin alle regionale indicatieorganen in 2005 zullen opgaan. Met het CIZ kon in het verslagjaar overeengekomen worden dat de indicatieadviseur van JMW ook in 2005 in CIZ-verband zijn werkzaamheden kan voortzetten.

In het verslagjaar werden door JMW in totaal 323 indicaties opgesteld en werden er even zoveel indicatiebesluiten voor huishoudelijke verzorging, alphahulp, persoonlijke en gespecialiseerde verzorging en verpleging afgegeven.

Vruchtbaar werd samengewerkt met de partners van het Joods Zorg Circuit.

Zorglevering

In 2004 werd door een negentigtal thuiszorgmedewerkers en een zelfde aantal alphahulpen aan cliënten huishoudelijke en persoonlijke verzorging gegeven

De uren en vastgelegde functies in de indicatiebesluiten konden door de thuiszorg

Registratie cliëntgegevens

Huishoudelijke en persoonlijke verzorging	514 cliënten	44.433 uur
Verpleging	65 cliënten	2.401 uur
Alphahulpverlening	172 cliënten	18.575 uur
Persoonsgebonden budget	8 cliënten	
Totaal aantal cliënten/uren	759 cliënten	65.409 uur

vrijwel onmiddellijk worden geleverd, waarmee de continuïteit van de zorg gewaarborgd werd voor de periode waarover de indicatie in eerste instantie werd afgegeven. Voor de uitvoering van de wijkverpleging werden de wijkziekenverzorgenden en de verpleegkundigen van het Joods verzorgings- en verpleegtehuis 'Beth Shalom' ingeschakeld.

Maaltijdvoorziening, alarmering en nachtzorg

JMW verzorgde de toegang en aanmelding van cliënten voor de alarmering en de kosjere maaltijdvoorziening aan huis.

De maaltijdvoorziening van 'Amsterdam Thuiszorg' verzorgt de inkoop en bezorging van de kosjere maaltijden. Ook de alarmering en de 'alarmopvolging' wordt door 'Amsterdam Thuiszorg' voor geheel Amsterdam geregeld. Ook cliënten van JMW kunnen bij alarmopvolging in de avond en nachturen door de nachtservice van 'Amsterdam Thuiszorg' worden geholpen.

Wachtlijst

Evenals het jaar daarvoor was er in 2004 geen sprake meer van een wachtlijst voor het verkrijgen van geïndiceerde thuiszorg. Aan nagenoeg alle zorgvragen kon direct worden voldaan. Door de vorming van een pool van oproepkrachten in het verleden was JMW nu steeds in staat om, vrijwel à la minute, het volledig aantal uren zorg in het huishoudelijk en verzorgend werk te leveren.

Kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid van de sector is gericht op voortdurende verbetering van de geleverde zorg. Het ingevoerde kwaliteitsmanagementsysteem levert voor deze verbeteringen de nodige kwalitatieve en kwantitatieve gegevens op basis waarvan de verbeteracties worden vormgegeven.

Naast de evaluatie van de beschreven processen in het handboek 'Thuiszorg', werd het logboek verbeterd. Dat laatste was het geval bij het gebruik van tilliften. Ook werd de noodzaak van melding van ongevallen en de invoering van het nieuwe klachtmanagementsysteem opnieuw onder de aandacht van de medewerkers gebracht. In het verslagjaar bedroeg het aantal gemelde ongevallen 1.

Personeelsbeleid

De personeelssterkte was in het verslagjaar in verhouding tot het volume van de geleverde zorg. De instroom van medewerkers, die opteerden voor een vaste arbeidsovereenkomst, werd in het verslagjaar dan ook zo veel mogelijk beperkt. Speerpunt in het personeelsbeleid was in 2004 de verdere terugdringing van het ziekteverzuim onder de uitvoerende medewerkers van de thuiszorg. Het hoofd Thuiszorg en de personeelsadviseur hielden met een twintigtal medewerkers een ziekteverzuimgesprek. Deze aanpak had succes. Was het ziekteverzuim over het jaar 2003 nog 7,9 procent, in 2004 was dit gedaald tot 5,5, een percentage dat drie procent onder het landelijke percentage in de thuiszorg ligt. Gewerkt wordt op dit moment om ook de verzuimfrequentie te doen dalen.

De functiewaardering gezondheidszorg (FWG) werd in 2004 verder voorbereid. Aan het eind van 2004 werden de conceptfunctiebeschrijvingen aan de uitvoerende medewerkers aangeboden. Tevens werd met instemming van de Ondernemingsraad en bestuurder een Interne Bezwaren Commissie (IBC) ingesteld.

De uitvoering van het plan van aanpak voor de invoering van de zogenaamde "groene" (op de Arbowet) gebaseerde praktijkregels werd in het verslagjaar verder afgerond. In 2003 was hiermee een begin gemaakt. In de twee thuiszorg teams werden instructies gegeven over voorkomen van fysieke belasting en werkdruk verhogende stressfactoren.

Het project sociale veiligheid werd in 2004 afgerond. Meerdere thuiszorgorganisaties, verzorgings- en verpleegtehuizen namen deel aan dit project onder auspiciën van de Stichting Samenwerkende Instellingen Gezondheidszorg regio Amsterdam (Sigra). Het doel van dit project was de verhoging van de sociale veiligheid van de medewerkers en cliënten door het nemen van tal van vaak zeer praktische maatregelen. Het project werd afgesloten met een evaluatie en een training op screening en integriteit voor de leidinggevenden.

C l i ë n t e n - e n d e e l n e m e r s r a a d

De Raad heeft in het verslagjaar negenmaal vergaderd. De gesprekspartner van de Raad, directeur Vuijsje, woonde het merendeel van die vergaderingen gedeeltelijk bij en voorzag de Raad van de voor zijn werk benodigde informatie.

De voorzitter en de secretaris-penningmeester woonden de bijeenkomsten bij van de gezamenlijke Joodse cliëntenraden. In deze raad participeren afgevaardigden van de cliëntenraden van de afzonderlijke, bij het Joods Zorgcircuit aangesloten, instellingen. Deze Raad fungeert vanuit de gedachte dat de gebruikers van die zorginstellingen ook collectieve cliëntenbelangen hebben. Of zo'n "Centrale Cliëntenraad" in die behoefte voorziet kan na een bestaan van een jaar nog niet worden vastgesteld.

Terwijl vorig jaar, in 2003, de Cliënten- en deelnemersraad een prominente rol speelde bij de bestrijding van de bezuinigingen, was ook in dit verslagjaar zo'n 'externe' rol voor de Raad weggelegd. Enerzijds was dat het geval bij de bestrijding van de bezuinigingen waartoe de gemeente Amsterdam zich opmaakte, anderzijds betrof het de actie van de Raad tegen 15 orthodox-Joodse organisaties die met hun verzet tegen een juridische fusie eveneens de continuïteit van de hulpverlening van JMW bedreigde.

Vooralsnog heeft de actie van de Raad tegen de gemeentelijke bezuinigingen resultaat opgeleverd, in de vorm van een uitstel. De advertenties die de Raad plaatste in 'Het Parool' en het 'Nieuw Israëlietisch Weekblad' hielden een oproep in aan de orthodoxe organisaties om hun verzet te staken. In hoeverre deze oproep de meeste van die organisaties heeft bewogen af te zien van een hoger beroep, nadat ze het proces voor de rechtbank verloren hadden, laat zich slechts raden.

Daarnaast heeft de Raad 'intern', dat wil zeggen in het overleg met de directeur-bestuurder, er bij hem op aangedrongen bij verdere bezuinigingen de cliënten te ontzien. Tot die bezuinigingen behoort uiteraard ook de tienprocents, zogeheten 'generieke' korting waartoe VWS in 2003 besloot.

De organisatie-aanpassing en de verdere stappen in dat traject, dat in 2003

In de rubriek 'IK@NRC.NL' publiceert NRC/Handelsblad dagelijks opmerkelijke ervaringen van lezers. Drie daarvan hadden het afgelopen jaar betrekking op de doelgroep van JMW. Hoe verschillend ook, ze illustreren de actualiteit van de Sjoa op een wijze die vergelijkbaar is met de ervaringen van JMW in haar dagelijkse werk.

vertraging opliep, heeft in het verslagjaar eveneens de aandacht van de Raad gehad. Steeds heeft de Raad beleidskeuzes bij de directie bepleit die de schade aan de hulpverlening beperken.

Helaas heeft de Raad moeten vaststellen dat nog geen algemene aanvang is genomen met de vorig jaar aangekondigde tevredenheidsmetingen onder de cliënten en de deelnemers. De Raad ziet de resultaten van zulke metingen als zuurstof voor haar werk. Wel is de Raad in de gelegenheid gesteld tot het leveren van commentaar op de conceptvragenlijst van zulke metingen.

Opnieuw heeft de Raad bij de directie de bedreigingen aangekaart die de Joodse gemeenschap het hoofd moet bieden. De Raad is voornemens in 2005 meer aandacht te schenken aan de bestrijding van antisemitisme, omdat de uitingen die daarvan het gevolg zijn het door JMW te behartigen “welzijn van de Joden in Nederland” in de weg staan.

Samenstelling van de Raad

Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van de Raad als volgt:

Dr P.A.B. Konijn, **voorzitter**,

D. Kurk **vice-voorzitter**,

S.L. Wennek, **secretaris-penningmeester**

(portefeuillehouder ouderenzorg & preventie, medicene; externe contacten),

mevrouw R. Spiero-Hochfeld (portefeuille jeugd- en thuiszorg),

mevrouw M. Bonn,

mevrouw B. I. Dormits-Menco,

E. Corver (portefeuille ouderenzorg).

De dames Bonn en Dormits en de heer Kurk zijn in het verslagjaar tot de Raad toegetreden.

Secretariële ondersteuning kreeg de Raad van mevrouw Hoogenraad.

K l a c h t e n

In totaal deden in 2004 acht cliënten hun beklag over de dienstverlening van JMW. In vijf gevallen betrof de klacht het maatschappelijk werk, tweemaal de jeugdzorg en eenmaal de thuiszorg.

Van de eerstgenoemde vijf klachten konden er vier door een bemiddelend gesprek tot de tevredenheid van de klager worden opgelost. In één geval lukte dit niet, omdat de klager zo'n gesprek niet wenste en er de voorkeur aan gaf dat zijn klacht direct werd voorgelegd aan de klachtencommissie. Tot een zitting van de klachtencommissie kwam het niet, omdat de klager zijn klacht introk. In drie van deze klachten ging het om een door de cliënt ervaren onduidelijke communicatie over de voortgang van de hulpverleningsrelatie. Inhoudelijk betroffen de klachten schuldsanering, huisvesting en procedures rond (buitenlandse) fondsen voor slachtoffers van de Sjoa.

De twee klachten in de jeugdzorg werden voorgelegd aan de klachtencommissie, nadat een bemiddelend gesprek de klagers niet tot tevredenheid had kunnen stemmen. De ene klacht betrof een verkeerde inschatting van de hulpvraag; de klager werd door de commissie in het gelijk gesteld.

De tweede klacht betrof het beheer, na de oorlog, door de rechtsvoorganger van JMW van de nalatenschap van twee gebroeders die als (minderjarige) oorlogswezen de oorlog overleefden en de behandeling door JMW nu bij het door hen nagestreefde rechtsherstel. Wat het eerste deel van de klacht betrof, achtte de commissie zich onbevoegd en niet deskundig om een inhoudelijk oordeel te geven over de door de klager aangegeven problematiek. Ten aanzien van de behandeling door JMW nu, stelde de commissie de klager op twee punten in het gelijk, terwijl op vier andere punten de commissie tot het oordeel kwam dat (de directie van) JMW geen blaam trof.

Aan het eind van het verslagjaar heeft alsnog het door de klager beoogde gesprek plaatsgehad met de voorzitter van de Raad van Toezicht. Het achterwege blijven van dat gesprek vormde één van de hiervoor genoemde twee punten waarop de klachtencommissie de klager in het gelijk stelde. In het gesprek heeft de klager 1,6 miljoen euro geëist als schadevergoeding. (Later heeft de rechter deze eis verworpen.) De klacht in de thuiszorg kon door bemiddeling tot een oplossing worden gebracht en betrof de (incidenteel niet te honoreren) wens van de cliënt(e) om door een vrouwelijke hulp te worden verzorgd.

In de loop van het verslagjaar werden drie medewerkers bereid gevonden te fungeren als klachtenfunctionaris. Tot de instelling van deze functie is besloten met het oog op een vergroting van de klantvriendelijkheid. De functionaris kan professioneel inspelen op de klacht en die door een bemiddelend gesprek met de klager tot een oplossing brengen. Daarnaast heeft de functie tot doel om de klagende cliënt of deelnemer tot steun te zijn bij zijn beroep op de onafhankelijke klachtencommissie, hetzij omdat de bemiddeling voor hem niet tot het gewenste resultaat heeft geleid, hetzij omdat de bemiddeling niet wordt gewenst.

Ook met het oog op de klantvriendelijkheid voorziet het enige jaren geleden vernieuwde klachtenreglement in een veel kortere klachtafhandeling dan voorheen. Van de acht klachten in 2004 konden er zes binnen de in het reglement gestelde termijn worden afgehandeld.

In de samenstelling van de klachtencommissie deden zich geen wijzigingen voor en is als volgt:
mevr. mr M. Pach, voorzitter,
mevr. J. Stodel, lid,
mevr. E. Santen, lid.

Plaatsvervangende leden zijn:
mevr. mr dr J.C. Hes, voorzitter,
mevr. drs E. Hochheimer, lid,
mevr. drs A. Roschar-Rosenstein, lid.

Klachtfunctionarissen:
mevr. M.G. Pauka,
H.T. de Bruijn,
M.M. Grünfeld.

Secretaris:
drs A.J. Agsteribbe.

Financieel verslag

Balans per 31 december

Exploitatierekening

ACTIEF	2004	2003
Vaste activa	€	€
Materiële vaste activa	70.939	114.175
Vlottende activa		
Vorderingen		
Debiteuren	363.372	417.375
Rekeningen-courant	24.069	126.233
Overige vorderingen en overlopende activa	203.000	303.729
	590.441	847.337
Liquide middelen	805.583	179.288
Som der vlottende activa	1.396.024	1.026.625
Totaal	1.466.963	1.140.800
PASSIEF		
Resultaat	610.094-	733.914-
reserves	33.592	7.172
voorzieningen	112.823	85.811
Kortlopende schulden		
Crediteuren	141.048	133.435
Belastingen en premies sociale verzekeringen	160.050	170.539
Rekeningen-courant	267.637	316.883
Overige schulden en overlopende passiva	1.361.907	1.160.874
	1.930.642	1.781.731
Totaal	1.466.963	1.140.800

Toelichting	Exploitatie 2004	Begroting 2004	Exploitatie 2003
Baten	€	€	€
Subsidies	4.552.424	4.617.448	5.181.133
Overige opbrengsten	700.528	468.290	378.202
	5.252.952	5.085.738	5.559.335
Lasten			
Personeelskosten	4.933.103	4.913.996	5.058.604
Huisvestingskosten	261.659	281.688	270.228
Kantoorkosten	400.962	502.097	541.402
Algemene kosten	91.983	103.580	78.446
Specifieke kosten	175.339	223.821	195.579
Bijzondere lasten	=	51.556	148.990
	5.863.046	6.076.738	6.293.249
Exploitatiesaldo	610.094-	991.000-	733.914-

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben het in dit jaarverslag opgenomen financieel verslag van de Stichting Joods Maatschappelijk Werk te Amsterdam over 2004 gecontroleerd. Dit jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake het financieel verslag te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben vastgesteld dat het financieel verslag is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2004 van de Stichting Joods Maatschappelijk Werk te Amsterdam. Bij deze jaarrekening hebben wij op 22 maart 2005 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat dit financieel verslag op alle van materieel zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening waaraan dit is ontleend. Voor een beter inzicht in de financiële positie en de resultaten van de Stichting Joods Maatschappelijk Werk te Amsterdam en de reikwijdte van onze controle dient dit financieel verslag te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening waaraan dit is ontleend, alsmede met de door ons daarbij verstrekte accountantsverklaring.

Amsterdam, 22 maart 2005
Mazars Paardekooper Hoffman
Drs. R.P. Krouwer R.A.

R a a d v a n T o e z i c h t , b e s t u u r e n m e d e w e r k e r s

Naar de toestand van 31 december 2004

Raad van Toezicht

Mr A.P.H. HERTOEG, **VOORZITTER**
DRS H.J. VAN DEN BERGH, **VICE VOORZITTER**
MEVR DR R.J.A.I. ASHRAFI-DE LEEUW VAN WEENEN
DRS M.E. PAKTOR
DRS E.T. VAN PRAAG
PROF DR G.T.B. SANDERS
DRS K.C. VAN UNEN

Bestuur

DRS H.G. VUIJSJE, **ALGEMEEN DIRECTEUR-BESTUURDER**

Managementteam

DRS H.G. VUIJSJE, **VOORZITTER**
MEVR H.M. KOK, **SECTORMANAGER 'HULPVERLENING' EN 'THUISZORG'**
DRS R.H.H.M. MOSCH, RA CMC, **SECTORMANAGER 'FINANCIËN & ADMINISTRATIE', A.I.**

DRS A.J. AGSTERIBBE, **DIRECTIESECRETARIS.**

Staf- en aandachtsfunctionarissen

MEVR. C. ANSTADT, **ZORG & PREVENTIE**
H.B. FORTUIN, **ALGEMENE ZAKEN & FACILITY MANAGEMENT**
G.E. ITALIAANDER, **HULPVERLENING & INFORMATIEVERSTREKKING**
JMW-ARCHIEVEN
W.J. KOOPMANS, **HULPVERLENING & THUISZORG**
DRS C.M. KOOYMAN, **ONDERZOEK**
MEVR. DRS A.N.J. PELS-LOOIJEN, **PASTORAAL WERK**
MEVR. W. ZAAL, **PERSONEELSADVISEUR**

SYSTEEMBEHEER: ABRAM CONSULTANCY AND SUPPORT:
M. ABRAM
J. ROUS, **AUTOMATISERING**

MARKETING EN PR:
PROJECT SELECT BV: M.U. KOTEC
MEVR. J.C. HAGENAAR, **PR-ONDERSTEUNING**

Sector Hulpverlening

AMSTERDAM - UNIT I

MEVR. E.J. OESTERMAN, **UNITHOOFD**
MEVR. S.J. BRUINSMA
MEVR. H. VAN EMDEN-PELS
MEVR. E.R.L. HUITEMA
MEVR. C.F. JOSEPH-SZWAJCKER
MEVR. H.E. MOUWES
MEVR. I.P. PALACHE-SOMMER, **GEDETACHEERD IN ZIEKENHUIS AMSTELVEEN/CIZ**
MEVR. A.P.M.J. VAN DER VEN
MEVR. E.S. DE VRIES

AMSTERDAM - UNIT II

MEVR. E.J. OESTERMAN, **UNITHOOFD**
MEVR. A.L.E. BRUSSELMERS
MEVR. E. COHEN
MEVR. J.M. GROOT
M.M. GRÜNFELD
MEVR. E.E. KONSTANTINOV-SCHOLTENS
MEVR. M.G. PAUKA
V. SHANI

ZUID-HOLLAND/ZEELAND - UNIT ZZ

MEVR. B.D. KATZENSTEIN, **UNITHOOFD, A.I.**
MEVR. J. BLANS
MEVR. V.A.C. BRIJER-GRAGLIA
MEVR. W. HOFMAN
MEVR. E.R.L. HUITEMA
MEVR. E.D. MILDE-FREDERIKS
MEVR. M. WAASDORP
ONDERSTEUNING
MEVR. W.J. BOKSMAN

Zuid/Oost/Noord-Nederland - UNIT ZON

MEVR. B.D. KATZENSTEIN, **UNITHOOFD**
MEVR. C.P.L. HOOGMAN
MEVR. L. JEURISSEN-VAN LAAR, (20% T.B.V. BETH ZIKNA-VERZORGINGSHUIS)
MEVR. E. VAN STRATUM
MEVR. F.S. TERLOUW
ONDERSTEUNING
MEVR. A. NIESWAAG-KLEMENS
MEVR. G. DE HAAN-RONNER

Sector Zorg & Preventie

SAMENLEVINGSOPBOUW

MEVR. C. ANSTADT EN MEVR. E.E. DE BAAT, HOOFDEN A.I.
MEVR. R.M. VAN DEN BERG
H.T. DE BRUIJN
MEVR. J. DROP
MEVR. M. FUCHS-GRÜNBERG
MEVR. T. HARMSSEN
MEVR. M.F. SAMSON

SECRETARIAAT

MEVR. M. VAN DEN BERG-SLOK
MEVR. A. VAN VLIET-ORANJE

VRIJWILLIGERSWERK

MEVR. C. ANSTADT, HOOFD

OUDERENWERK

MEVR. E.E. DE BAAT, HOOFD
MEVR. I. HIRSCH
MEVR. S.S.H. MANASSEN-LEERAAR
MEVR. M. OEI-JAS
J. WEIJEL

SECRETARIAAT

MEVR. G. TSAO

Sector Thuiszorg

PH.R.A. RUBENS, INDICATIE-ADVISEUR

J.B. TOFF, HOOFD

W.J. KOOPMANS, ZORGMANAGER
MEVR. A. LASSOY-BERMON
MEVR. G. VAN RIJN

SECRETARIAAT

J. KOS
MEVR. A.I. VAN DER WAL

TRADITIONEEL HELPENDEN

MEVR. O. BAAS
J. VAN BELEN
MEVR. F.J. BEENTJES
MEVR. L. BEN AVRAHAM
MEVR. R.E. BENISTANT
MEVR. A. VAN BLANKEN
MEVR. M. BLOOTENS
R.C. BOGERS
MEVR. L.L. BOLDEWIJN
MEVR. M. BOUZIT
MEVR. T. BRONKHORST
MEVR. R.J. BROUWER
MEVR. N.C. CAIRO-CHAAR
A.A. COHEN
MEVR. A. DIRKS-ZADELHOFF
MEVR. S. DOORNWEERD
MEVR. S. DUHEN
MEVR. C.M. VAN DUIN
MEVR. J. ERINGA
M. GADISH
MEVR. E.M. GANS
MEVR. K. GEBISSA
MEVR. M.W. VAN GENT
MEVR. A.R. GUNPUTSING
MEVR. J.H.G. HOSHEA
MEVR. S. VAN HUIDEN-INO
E. ICHIE
MEVR. C. JANSEN
MEVR. M. DE JONG
G.M. KAMPHUIS
MEVR. J.W. KIRPESTEIN
MEVR. P.J. KORF
MEVR. E. KROEZE
MEVR. M. KUIN
D. LEERINK
MEVR. D.Y. LI
J.M. LUITJES
MEVR. A. MARCOVICH
MEVR. R. MARKUS
MEVR. E.S.K. MATTERN
MEVR. A. MAYASARI
J.J.W. VAN DER MEER
R. MEESTER
G. MEIJER
MEVR. M. MIJNALS
MEVR. M.D. VAN DER MOOREN
MEVR. M.J. DE MUNCK
MEVR. N. NAAIKENS
MEVR. M.L.H. NIJLANT
MEVR. D. PAPPENHEIM
MEVR. E.R. PEETOOM
MEVR. M. QUAADVLIET-HARNIK
MEVR. N. RADEMAKER
MEVR. R. ROSEBEL
MEVR. M.D. SCHELTENS
K.T. SEINHORST
MEVR. J. SIEGEL
MEVR. A. SLOTKI
MEVR. M.F. SMEETS
MEVR. I. SMITS
MEVR. C. SPRIENSMA
MEVR. E. VAN STAALDUINE
W.D. STOEL
MEVR. L. STRIEN

Ondersteunende afdelingen

SECRETARIAAT

MEVR. J.H.M. BUESINK, HOOFD
MEVR. R. HOOGENRAAD
MEVR. T. LIJESSEN
MEVR. H.J.M. POELS, PROJECTMEDEWERKSTER
MEVR. G. VENETIANER

REGISTRATIE

MEVR. E.M.C. BEEKHOF, HOOFD
MEVR. E. VAN AKKEREN-POLAK
MEVR. L. BIEKRAM-OEDIET DOEBÉ
MEVR. A. VAN DRIEL-VAN DORT
MEVR. B.J. LIEVENDAG

TELEFOON/RECEPTIE

MEVR. M. DRESDEN-REENS
S. HEESAKKERS
MEVR. S.A. SCHUTTEN-KLAASSEN

FINANCIËLE AFDELING

A.M. MEIJER, HOOFD
MEVR. M.C. HAAN
MEVR. S. VAN DER TERP

MEVR. T.J. VAN ZOEN

Huishoudelijke Dienst

Y. BABILA
MEVR. A. CHIRINO-ROOT
MEVR. CH. MARAPIN-BISESSER

Els Beekhof 35 jaar in dienst

Kantoren

CENTRAAL BUREAU AMSTERDAM
DE LAIRESSESTRAAT 145-147
TEL 020 - 577 65 77

BUREAU ROTTERDAM
WALENBURGERWEG 74
TEL 010 - 466 86 66

BUREAU DEN HAAG
GENTSESTRAAT 79
TEL 070 - 355 56 72

BUREAU ENSCHEDE
HENGELLOSESTRAAT 56A
TEL 053 - 431 85 02

BUREAU EINDHOVEN
PARKLAAN 85
TEL 040 - 243 45 45

BUREAU GRONINGEN
NWE. EBBINGESTRAAT 46A
TEL 050 - 313 29 08

BUREAU ARNHEM
JANSBUITENSINGEL 32II
TEL 026 - 445 12 89

KAF PATOUACH (IVRIETLIJN):
TEL 020 - 577 65 99

MEVR. S. STRIEN
MEVR. O.T.A. SWAGEMAKERS
MEVR. L.E. VAN SWIETEN
MEVR. E.M. VAN TILBORG
MEVR. L.T. TIMMERMAN
MEVR. A.C. TOMSON
MEVR. L.L. UYEN
M.F.M. UYEN
MEVR. M.C. VERSTEEGE
MEVR. E. VERSTEEGH
MEVR. E. VERWIJS
MEVR. E.J.M. VISSER-EVERAARS
MEVR. J.E. VONS
F.M. VOS
MEVR. E.N. VOS-MAAT
MEVR. G.M. WALS
M. WESTERMAN
MEVR. S. WESTERMAN
MEVR. D.M.R. VAN DE
WETERING
MEVR. A. WILBRINK
MEVR. N. WIMPEL
MEVR. C.E. WITTENBERG
MEVR. R. WOBMA
MEVR. H.E. ZINHAGEL
MEVR. Y. ZWAAL-ARAMI

DAARNAAST ZIJN ER 55
ALPHAHELPENDEN WERKZAAM,
DIE NIET IN DIENST ZIJN.

In memoriam

Op 15 maart 2005 stierf dr Lou de Jong.

De Jong heeft nimmer bij JMW gewerkt, noch maakte hij ooit deel uit van enig orgaan van JMW.

Desondanks zou een voorbijgaan aan zijn dood dit verslag misstaan.

Lou de Jong heeft met zijn befaamde reeks televisie-uitzendingen onder de titel 'De Bezetting' (1960-'65), waardoor hij sindsdien landelijke bekendheid genoot, niet alleen een grote bijdrage geleverd aan de voorlichting over de oorlog. Met de 'objectieve' wijze waarop de historicus De Jong de voorlichting over de 'jodenvervolging' gestalte wist te geven, heeft hij ook het 'subjectieve' leed van onze doelgroep in die jaren bekendheid gegeven en de slachtoffers een eerste vorm van publieke erkenning. De Jong maakte daarmee een einde aan de naoorlogse periode waarin, zoals zijn leermeester Presser het treffend had gesteld, "de Joden weer gewoon waren gaan doen", om het leed te verdringen en het brood weer op de plank te krijgen.

De 'nationale' uitzendingen van De Jong, tezamen met Pressers monumentale 'Ondergang' uit 1965 en het Eichmannproces in Jeruzalem in 1961, brachten een klimaatsverandering in de Nederlands samenleving teweeg waarin een begrip als 'oorlogstrauma' ontstond, de 'Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940-1945' van kracht kon worden en een op de behandeling van oorlogsslachtoffers toegesneden kliniek als het Centrum '45 werd geopend.

De grote betekenis van De Jong voor de erkenning van psychische problemen als gevolg van oorlogservaringen en vervolging is bij alle loftuitingen aan zijn adres onderbelicht gebleven.

Vanuit het perspectief van de hulpverlener is de tomeloze werklust die De Jong na de oorlog ten toon spreidde in zekere zin exemplarisch voor de generatie van Joodse overlevenden van wie velen, ondanks een groot lijden-in-stilte, tot opzienbarende maatschappelijke prestaties kwamen. Iets van het niets aan het toeval overlatende perfectionisme waarmee die generatie werkte, lijkt door te klinken in de dag waarop De Jong zijn laatste adem uitblies: op dezelfde dag werd in Jeruzalem het nieuwe museum van Jad Vasjem ter nagedachtenis aan de Sjoa geopend.

***Stichting Joods
Maatschappelijk Werk***

De Lairessestraat 145-147
1075 HJ Amsterdam
Telefoon 020 - 577 65 77
Telefax 020 - 577 65 00
jmw@joodswelzijn.nl
www.joodswelzijn.nl